

OČEKIVANI I OSTVARENI BROJ PRASADI ISPORUČENE ZA TOV PO LEGLIMA KRMAČA O. O. K. VELIKA P. P. K. KUTJEVO

T. Balenović, M. Sviben, B. Gavrilović

Sažetak

Godine 1976. objavljeno je koliko se može očekivati prosječno odbijenih odojaka u leglima od prvoga do dvanaestoga. Uz to je navedeno (Sviben, 1976.), da će preživjeti barem 94% po ranijem odbiću prihvaćene prasadi, a da će period othranjivanja prasadi za tov i rasplod preživjeti barem 96% prašćića. Iz takvih navoda izračunato je, koliko se može očekivati prasadi isporučene na kraju othranjivanja u prosjeku po pojedinom uzastopnom leglu od prvoga do dvanaestoga. Tijekom godine 1979. bilježeni su podaci o broju prašćića isporučenih iz legla krmača kod kooperanata O. O. K. Velika, Poljoprivredno-prehrambenog kombinata Kutjevo. Bilješke su omogućile da izračunamo prosječni broj isporučene prasadi iz prvih do devetih legala spomenutih plotkinja. Srednje vrijednosti usporedili smo s očekivanim prosjecima. Prosječni broj prasadi isporučene po leglu krmača od kooperanata O. O. K. Velika, PPK Kutjevo bio je veći od očekivanog samo za drugopraskinje, osmo- i devetopraskinje. Pri tome je odstupanje za drugopraskinje bilo neznatno, a uzorak za osmo- i devetopraskinje imao je malen broj promjenljivica. Znatno manji prosječan broj prasadi isporučene po leglu od očekivanoga bio je za šesto- i sedmopraskinje, ali je i u tim slučajevima bilo malo varijanata. U uzorcima za legla s velikim brojem promjenljivica negativna su odstupanja ostvarenoga od očekivanoga prosječnoga broja prasadi isporučene po leglu bila neznatna, upravo za legla u kojima se mogao očekivati velik broj isporučenih prašćića. Ovo opravdavamo nepovoljnim držanjem i postupcima s treće-, četvrto- i petopraskinjama. Napominjemo, da su i u ostvarene i u očekivane prosječne brojeve prašćića isporučenih po leglu bili uključeni tehnološki kržljivci, jer se takvu prasad kooperantima nisu uzimali na oporavak što se odražavalo na preživljavanje.

Uvod

Za proizvodno iskorištavanje svinja važni su među inim plodnost krmača i preživljavanje odojaka i prasadi. Godine 1976. S v i b e n je pisao koliko se može očekivati prosječno odbijenih odojaka u leglima od prvog do dvanaestoga. Pri tome je naveo da je u planiranju proizvodnje prasadi uputno računati s prosjekom od osam odojaka odbijenih po leglu, ali kako možemo očekivati da će u leglima biti prosječno:

Dr. Tomislav Balenović, izv. profesor, dr. Marijan Sviben, red. profesor, Veterinarski fakultet u Zagrebu, mr. Branko Gavrilović, dipl. vet., PPK "Kutjevo"

T. Balenović i sur.: Očekivani i ostvareni broj prasadi isporučene za tov po leglima krmača O. O. K. Velika P. P. K. Kutjevo

u leglima	živorođenih odojaka	odbijenih odojaka
1.	8,93	7,55
2.	9,96	8,53
3.	10,57	9,10
4.	10,83	9,35
5.	10,89	9,33
6.	10,58	9,12
7.	10,20	8,79
8.	9,74	8,40
9.	9,28	8,03
10.	8,88	7,74
11.	8,60	7,61
12.	8,53	7,69

Nadalje, može se očekivati da će od ukupno oprasjenih odojaka biti:

- mrtvorodenih 4-6%
- živorođenih 96-94%
- za izlučivanje (i izlučenih) 3-5%
- uginulih tijekom dojenja 9-13%
- svega izgubljenih do odbijanja 16-24%
- preživjelih do kraja dojenja 84-76%

S v i b e n i sur. (1980.) utvrdili su, da je 21. dana života bilo prasadi teške od 1,2 do 9,5 kilograma, te da bi prašćići prikladni za daljnju othrana za tov trebali imati više od 4 kg žive vage. Autori su također utvrdili, da su odojci teški barem 4,1 kg pa do 9,5 kilograma 21. dana života u prosjeku imali 5,922 kg, dok je lakših od 4,1 kilograma, tzv. "tehnoloških kržljavaca" bilo 10,25%.

Cilj istraživanja bio je utvrditi, da li se brojevi isporučene prasadi po uzastopnom leglu, kakvi su se bili mogli očekivati prema navodima u "Veterinarskom priručniku" (S v i b e n, 1976.), ostvaruju, i to u proizvodnji prasadi kod seljaka koji su surađivali s Poljoprivredno-prehrambenim kombinatom "Kutjevo".

Materijal i metoda rada

Na osnovi navoda o brojevima odbijenih odojaka i tvrdnje da će preživjeti barem 94% po ranijem odbiću prihvaćene prasadi, a da će razdoblje othrane prasadi za tov i rasplod preživjeti barem 96% prašćića, izračunali smo množeći broj odbijenih odojaka s 0,94 i 0,96, koliko se može očekivati prasadi isporučene na kraju othrane u prosjeku po pojedinom uzastopnom leglu od prvoga do devetog. Očekivane brojeve prasadi isporučene po leglu navodimo na tablici 1.

Tijekom jedne godine bilježeni su podaci o broju prašćića dobivenih iz legla krmača kod kooperanata O. O. K. Velika, Poljoprivredno-prehrambenog kombinata "Kutjevo". Bilješke su nam omogućile izračunati prosječni broj izručene prasadi iz prvog do devetog legla spomenutih plotkinja.

U radu smo se služili statističkim metodama (Petz, 1964.; Snedecor i Cochran, 1967.).

Rezultati istraživanja i diskusija

Rezultate statističke obrade podataka o broju isporučene prasadi po leglima krmača u seljaka na području Požeške zavale, očekivane brojeve isporučenih praščića i njihove razlike upisali smo na tablicu 1.

Tab. 1 - USPOREDBA PROSJEČNOG BROJA ISPORUČENE, OČEKIVANE ISPORUČENE PRASADI U UZASTOPNIM LEGLIMA KRMAČA U KOOPERANATA O. O. K. VELIKA, PPK "KUTJEVO"

za leglo	n	broj isporučene prasadi $\bar{x} \pm s_x$	očekivani broj isporučene prasadi $\bar{x}_0$	razlika srednjih vrijednosti $\bar{x} - \bar{x}_0$
1	71	6,789 $\pm$ 0,260	6,81	-0,021
2	78	7,731 $\pm$ 0,257	7,70	+0,031
3	79	7,519 $\pm$ 0,267	8,21	-0,691
4	71	7,669 $\pm$ 0,028	8,44	-0,778
5	47	7,897 $\pm$ 0,339	8,42	-0,523
6	23	6,826 $\pm$ 0,443	8,23	-1,404
7	7	6,857 $\pm$ 0,829	7,93	-1,123
8	16	7,818 $\pm$ 0,510	7,58	+0,238
9	9	8,444 $\pm$ 0,475	7,25	+1,194

Iz pokazatelja na tablici 1 mogli smo utvrditi da je prosječan broj prasadi isporučeno po leglu krmača kod kooperanata O. O. K. Velika, PPK "Kutjevo" bio veći od očekivanog broja isporučene prasadi u drugopraskinja, osmo- i devetopraskinja. Pri tome je odstupanje za drugopraskinje bilo neznatno, dok je za osmo- i devetopraskinje bilo veće, ali je i uzorak za ta praseња imao malen broj promjenljivica. Znatno manji broj prasadi isporučene po leglu od očekivanoga bio je za šesto- i sedmopraskinje, ali su i u tim slučajevima uzorci imali malo varijanata. Upravo za legla u kojima se mogao očekivati velik broj isporučenih praščića, odnosno u uzorcima za legla s velikim brojem promjenljivica, negativna su odstupanja ostvarenog od očekivanog prosječnog broja prasadi isporučene po leglu bila znatna. To možemo razjasniti nepovoljnim držanjem i postupcima s treće-, četvrto- i petopraskinjama koji svakako kod seljaka u Požeškoj zavali nisu bili tako prikladni za krmače sposobnije za rađanje velikih legla, kao na stručno vođenim zatvorenim svinjogojstvima s podacima koji se temelje na navodima u "Veterinarskom priručniku".

U skladu s izvješćem S v i b e n a i sur. (1980.) da je odojaka lakših od 4,1 kilograma 21. dana života, tj. "tehnoških kržljavaca" bilo 10,25%, treba napomenuti da su i u ostvarene i u očekivane prosječne brojeve praščića isporučeni po leglu bili uključeni i "tehnoški kržljavci". Naime, takva se prasada od seljaka na području Požeške zavale nije uzimala na oporavak, što se moralo odraziti na preživljavanje svinja tijekom gojidbe.

Zaključci

Rezultati istraživanja omogućili su nam zaključiti:

- broj isporučene prasadi po leglu krmača bio je veći od očekivanoga samo za drugopraskinje, osmo- i devetopraskinje,
- u leglima u kojima se mogao očekivati velik broj isporučene prasadi to se nije dogodilo, što se može opravdati nepovoljnim držanjem i postupcima sa životinjama u kooperativnoj proizvodnji.

Držimo da se navodi o broju prasadi isporučene za tov, izvedeni u ovom radu, mogu smatrati pouzdanima za očekivanja u stvarnosti, do daljnje provjere.

LITERATURA

1. Petz B. (1970.): Osnovne statističke metode. Izdavački zavod Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Zagreb.
2. Snedecor G. W., W. C. Cochran (1967.): Statistical methods. Iowa University Press, Ames, Iowa.
3. Sviben M. (1976.): Veterinarski priručnik, Svinjogojstvo, str. 1107-1121. Poslovno udruženje veterinarskih stanica, Zagreb.
4. Sviben M., M. Herak, D. Durman, M. Rubeska, J. Ivos (1980.): Danomice klata po 1000 svinja-kako? Veterinarski fakultet, Zagreb.

EXPECTED AND REALIZED NUMBER OF PIGLETS FOR FATTENING PER LITTER OF SOWS AT KUTJEVO

Summary

In 1976 the expected average number of weaned piglets in litters from the first to the twelfth was published. It was also reported (Sviben, 1976) that at least 94% of the nursed piglets would survive after early weaning and that at least 96% of piglets would survive the rearing period for fattening and breeding. These data served as the ground for estimating the expected average number of piglets for delivery at the end of rearing period per every subsequent litter from the first to the twelfth.

In the course of 1979 the data were collected on the number of piglets from the litters of sows from farmers at O. O. K. Velika, Agricultural and Processing Plant, Kutjevo. The data made calculations of the average number of delivered piglets from the first to the twelfth litters of the above sows possible. The mean values were compared with the expected average.

The average number of piglets delivered per litter of sows from the farm above mentioned exceeded the expected number only of the sows farrowing for the second, eighth and ninth time, and with some deviations. A considerably lower average number of piglets per litter than the expected concerned the sows farrowing for the sixth and seventh time with some variances as well. In litters where a large number of piglets had been expected negative deviations were insignificant. This can be explained by inadequate care and treatment of the sows farrowing for the third, fourth and fifth time. We should mention that the average number of piglets delivered per litter, expected as well as realized, also included the weaklings which were not included for further breeding and fattening.

Primljeno: 10.11.1992.